

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات لایحه

دوره دوازدهم - سال اول

شماره ثبت:
۱۴۴

دفتر مطالعات بخش عمومی

گروه اقتصاد رفاه و تأمین
اجتماعی

مشخصات گزارش:

- طرح / لایحه
- راهبردی
- نظارتی
- پیش‌نویس قانون

شماره مسلسل:
۲۳۰۲۰۶۴۰

تاریخ انتشار:
۱۴۰۴/۱/۳۱

اظهار نظر در خصوص لایحه اصلاح ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی

محمد حسین مرادی

چکیده

این سند به بررسی لایحه‌ای پرداخته که با هدف اصلاح ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی ارائه شده است. طبق قانون فعلی، تجدید پروانه کسب صاحبان مشاغل منوط به ارائه مفاصاحساب پرداخت حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی است. اما این الزام در مواردی که کارفرما در حال پرداخت اقساط بدهی خود به سازمان است، باعث ایجاد مشکلاتی برای تجدید پروانه و ادامه فعالیت می‌شود.

مسئله اصلی

مطابق ماده (۳۷) [قانون تأمین اجتماعی](#) [۱]، تجدید پروانه کسب صاحبان کسب و کار به ارائه مفصاحساب پرداخت حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی منوط شده است. این ماده بیان می‌دارد:

«هنگام نقل و انتقال عین یا منافع مؤسسات و کارگاه‌های مشمول این قانون اعم از اینکه انتقال به صورت قطعی -شرطی- رهنی - صلح حقوق یا اجاره باشد و اعم از اینکه انتقال به طور رسمی یا غیررسمی انجام بگیرد، انتقال گیرنده مکلف است گواهی سازمان را مبنی بر نداشتن بدهی معوق بابت حق بیمه و متفرعات آن از انتقال دهنده مطالبه نماید. دفاتر اسناد رسمی مکلفند در موقع تنظیم سند از سازمان راجع به بدهی واگذارکننده استعلام نمایند؛ در صورتی که سازمان ظرف ۱۵ روز از تاریخ ورود برگ استعلام به دفتر سازمان پاسخی به دفترخانه ندهد، دفترخانه معامله را بدون مفصاحساب ثبت خواهد کرد. در صورتی که بنا با اعلام سازمان واگذارکننده بدهی داشته باشد می‌تواند با پرداخت بدهی معامله را انجام دهد بدون اینکه پرداخت بدهی حق واگذارکننده را نسبت به اعتراض به تشخیص سازمان و رسیدگی به میزان حق بیمه ساقط کند. در صورت انجام معامله بدون ارائه گواهی مذکور انتقال دهنده و انتقال گیرنده برای پرداخت مطالبات سازمان دارای مسئولیت تضامنی خواهند بود. وزارخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی همچنین شهرداری‌ها و اتاق‌های اصناف و سایر مراجع ذی‌ربط مکلفند در موقع تقاضای تجدید پروانه کسب یا هر نوع فعالیت دیگر مفصاحساب پرداخت حق بیمه را از متقاضی مطالبه نمایند. در هر حال تجدید پروانه کسب موکول به ارائه مفصاحساب پرداخت حق بیمه می‌باشد».

هدف از شرط ارائه مفصاحساب جهت تجدید پروانه کسب، اطمینان از پرداخت حق بیمه‌ها و مطالبات سازمان بوده است. باین حال، در این ماده امکان تقسیط مطالبات سازمان در نظر گرفته نشده است.

امکان تقسیط بدهی‌های کارفرما توسط سازمان تأمین اجتماعی در قوانین و مقررات متعددی نظیر ماده (۲) [قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی](#) [۲] که ظرف مهلت مقرر نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان و حق بیمه مربوط اقدام نمی‌کنند مصوب ۱۳۷۳/۵/۹ و اصلاحیه‌های مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی و ۱۳۸۷/۴/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام، ماده (۹۶) آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۰) [قانون تأمین اجتماعی](#) [۱] مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۵ و یا بخشنامه‌های سازمان نظیر بخشنامه تقسیط مجدد بدهی‌های تبدیل به حال شده کارفرمایان مدیون سازمان تأمین اجتماعی به شماره‌ی ۱۴۰۲/۳/۲۴ مورخ ۱۰۰۰/۱۴۰۲/۳۰۷۴ در نظر گرفته شده است.

بنابراین می‌توان گفت؛ مطابق قوانین موجود، امکان تقسیط بدهی کارفرما توسط سازمان تأمین اجتماعی وجود دارد؛ ازسوی دیگر در حالت پرداخت بدهی به صورت اقساط، به دلیل عدم تسویه حساب کامل و عدم اخذ مفصاحساب، پروانه کسب تجدید نمی‌شود که این مسئله معضلاتی را برای صاحبان کسب و کار به وجود آورده است؛ زیرا به رغم تعیین پرداخت مطالبات سازمان به صورت تقسیط، صاحب کسب و کار نمی‌تواند اقدام به تجدید مجوز خود کند که این موضوع به عنوان یک مانع بر سر راه کارگاه جهت فعالیت آن قلمداد می‌شود.

نقاط قوت و ضعف لایحه

در لایحه ارائه شده توسط دولت تغییر متن قانون این گونه پیشنهاد شده است: «در ماده (۳۷) [قانون تأمین اجتماعی](#) مصوب ۱۳۵۴، پس از عبارت «ارائه مفصاحساب پرداخت حق بیمه»، عبارت «و یا ترتیب پرداخت آن» اضافه می‌شود».

این پیشنهاد در واقع به صاحبان کسب و کار امکان تجدید پروانه و تداوم فعالیت در هنگام پرداخت اقساط بدهی خود به سازمان

تأمین اجتماعی را می‌دهد که می‌تواند به کاهش فشار مالی بر کارفرمایان و صاحبان کسب و کار کمک نماید. از سوی دیگر، با فعال نگه داشتن کارگاه و تداوم کسب درآمد کارفرما و کارگران، بیمه‌پردازی برای شاغلین و حتی پرداخت دیون گذشته توسط صاحبان مشاغل تسهیل می‌شود و موجب حفظ جریان درآمدی سازمان تأمین اجتماعی خواهد شد.

پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها

بنابراین، تصویب این حکم به صورت مندرج در لایحه تقدیمی دولت می‌تواند به تجدید مجوز کسب و کار کمک نماید و از این رهگذر موجبات کاهش فشار مالی بر کارفرمایان و صاحبان کسب و کار، تداوم فعالیت کارگاه، اشتغال کارگران و بیمه‌پردازی ایشان و کارفرمایان آنها، حفظ جریان درآمدی سازمان و در نهایت کاهش مشکلات کسب و کارها را به همراه داشته باشد.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحده	✓			

منابع و مآخذ

- [۱] "قانون تأمین اجتماعی <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/97316>".
- [۲] "قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/90424>".

گزیده سیاستی

ایجاد الزام تجدید پروانه کسب با وجود تقسیط بدهی کارفرما به تأمین اجتماعی، موجب تسهیل ادامه فعالیت کسب و کارها، کاهش فشار مالی بر کارفرمایان، تداوم اشتغال و بیمه‌پردازی و متعاقباً حفظ جریان درآمدی سازمان تأمین اجتماعی خواهد شد.

